

PARTER OCH DOMSLUT

Thomaz Gustafsson

Parter

Tiltalad

Thomaz Gustafsson, 19720914-5676
Sekretess på adress

Offentlig försvarare
Advokat Johan Jernryd
Crusner Advokatbyrå AB
Ullevigatan 19, 411 40 Göteborg

Åklagare

Åklagarmyndigheten
Riksenheten för säkerhetsmål
Box 5553, 114 85 Stockholm

Domslut

Brott som Thomaz Gustafsson döms för

Grov obehörig befattning med hemlig uppgift, 2015-04-01 – 2017-11-30,
Sverige, 19 kap 8 § brottsbalken i sin lydelse före 1 januari 2023

Påföljd

Fängelse 3 år 6 månader

Rapporterade lagrum

Ny påföljd har bestämts för den nyupptäckta brottsligheten. Hänsyn har tagits till tidigare påföljd (34 kap 1 § 1 st och 34 kap 2 § brottsbalken).

Förverkande och beslag

I beslag taget, och nedan angivet, gods skall förverkas enligt 36 kap. 3 § brottsbalken då det kan befaras att innehållet kan komma till brottslig användning: (Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, B134-17-2 USB, B134-17-12 Bärbar dator, B134-17-16 Bärbar dator, B134-17-17 Bärbar dator, B134-17-18 Bärbar dator, B134-17-19 Mobiltelefon, B134-17-20 Hårddisk, B134-17-31 Bärbar dator, B134-17-32 Hårddisk, B134-17-38 CD-skiva benämnd ”RESA 2”, B134-17-41 Mobiltelefon, B134-17-43 Mobiltelefon, B135-17-2 Pärm, B135-17-3 Plastmapp med papper och B135-17-4 Plastmapp med skiss).

Detta är en avskrift av en elektronisk originalhandling.

Postadress
404 83 Göteborg

Besöksadress
Ullevigatan 15
Göteborg

Expeditionstid
måndag–fredag
08:00–16:00

Telefon
031-743 60 00

E-post
goteborgstingsratt@dom.se

Webb
www.goteborgstingsratt.domstol.se

Beslaget ska bestå.

Sekretess

1. Sekretessen enligt 15 kap 2 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska fortsätta att vara tillämplig på uppgifter som lagts fram vid förhandling inom stängda dörrar och som rör verksamhet för att försvara landet eller planläggning eller annan förberedelse av sådan verksamhet eller som i övrigt rör totalförsvaret.

2. Det förordnande enligt 5 kap. 4 § rättegångsbalken (yp pandeförbud) som meddelats under rättegången för uppgift för vilken det gäller sekretess enligt offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska fortsätta gälla för de under förhandlingen bakom stängda dörrar närvarande personerna. Förordnandet gäller till 2044-03-22 och innebär inte någon inskränkning i vad som i övrigt gäller för sekretess. Överträdelse av förbudet är förenat med straffansvar.

3. Sekretessen enligt 21 kap. 3 offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska fortsätta att vara tillämplig på Thomaz Gustafssons folkbokföringsuppgifter samt uppgifter som kan röja dessa.

Brottsofferfond

Thomaz Gustafsson ska betala en avgift till brottsofferfonden på 800 kr.

Ersättning och återbetalning

Johan Jernryd ska få ersättning av staten med 580 189 kr. Beloppet fördelas enligt följande:

- 367 440 kr arbete
- 91 560 kr tidsspillan
- 5 151 kr utlägg
- 116 038 kr mervärdesskatt

Staten ska stå för kostnaderna.

Övrigt

Tingsrätten avslår Thomaz Gustafssons begäran om ersättning för vittneskostnader.

YRKANDEN

Åtalspunkt 1

Åklagarmyndigheten Riksenheten för säkerhetsmål har begärt att Thomaz Gustafsson ska dömas för grov obehörig befattning med hemlig uppgift enligt 19 kap 8 § brottsbalken i sin lydelse före 1 januari 2023.

Åklagarmyndigheten Riksenheten för säkerhetsmål har angett följande gärningsbeskrivning.

Gustafsson har som ägare och administratör drivit och kontrollerat forumet LS-tornet vilket haft ca 230 registrerade användare. På forumet har det funnits hemliga uppgifter avseende aktiva militära anläggningar som omfattas av försvarssekretess.

Gustafsson har under perioden maj t.o.m. november 2017 i bl.a. Härryda kommun, samt på andra platser inom riket, själv samt gemensamt och i samförstånd med andra personer, olovligen via LS-tornet tillgängliggjort hemliga uppgifter om försvarsanläggningar vilka framgår av bilaga B1 i förundersökningsprotokollet Bilaga B sid. 47-51. Genom ovan nämnda förfarande har Gustafsson, utan syfte att gå främmande makt tillhanda, obehörigen befordrat samt röjt ovan nämna hemliga uppgifter om försvarsanläggningar vars uppenbarande för främmande makt kan medföra men för Sveriges säkerhet.

Ansvarsyrkande i andra hand (medhjälp)

För det fall Gustafsson inte skulle anses ha gjort sig skyldig till ovanstående gärning som gärningsman, görs i andra hand gällande att hans agerande enligt ovan har inneburit att han via LS-Tornet med råd och dåd främjat att andra okända personer obehörigen, utan syfte att gå främmande makt tillhanda, befordrat samt röjt hemliga uppgifter om ovan angivna försvarsanläggningar.

Samt

Gustafsson har i oktober 2017 genom att ta en kopia av ovan nämnda LS-tornet, som innehöll hemliga uppgifter om försvarsanläggningar, vilka framgår av bilaga B1 i förundersökningsprotokollet Bilaga B sid. 47-51, obehörigen den 21 november 2017 i Härryda kommun tagit befattning med hemliga uppgifter om försvarsanläggningar. Ett uppenbarande av

uppgifterna till främmande makt skulle medföra men för Sveriges säkerhet.

Gustafsson har vidare under perioden 12 april 2015 t.o.m. 28 april 2017 på olika platser inom riket, utan syfte att gå främmande makt tillhanda, obehörigen anskaffat hemliga uppgifter om de försvarsanläggningar som framgår av bilaga B3 i förundersökningsprotokollet Bilaga B sid. 58. Ett uppenbarande av uppgifterna till främmande makt skulle medföra men för Sveriges säkerhet.

Gustafsson har den 21 november 2017 i Härryda kommun, utan syfte att gå främmande makt tillhanda, obehörigen tagit befattning med hemliga uppgifter om de försvarsanläggningar som framgår av bilaga B2 i förundersökningsprotokollet Bilaga B sid. 52-27. Ett uppenbarande av uppgifterna till främmande makt skulle medföra men för Sveriges säkerhet.

Gustafsson har också under perioden den 13 april 2015 t.o.m. den 1 juli 2017 på olika platser inom riket, utan syfte att gå främmande makt tillhanda, obehörigen befordrat och röjt hemliga uppgifter om de försvarsanläggningar som framgår av bilaga B4 i förundersökningsprotokollet Bilaga B sid. 59. Ett uppenbarande av uppgifterna till främmande makt skulle medföra men för Sveriges säkerhet.

Gärningarna ovan (a-e) är att bedöma som grova eftersom de hemliga uppgifterna rört förhållanden av stor betydelse för rikets försvar.

Förverkande och beslag

Åklagaren yrkar att i beslag taget, och nedan angivet, gods skall förverkas enligt 36 kap. 3 § brottsbalken då det kan befaras att innehållet kan komma till brottslig användning: (Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, B134-17-2 USB, B134-17-12 Bärbar dator, B134-17-16 Bärbar dator, B134-17-17 Bärbar dator, B134-17-18 Bärbar dator, B134-17-19 Mobiltelefon, B134-17-20 Hårddisk, B134-17-31 Bärbar dator, B134-17-32 Hårddisk, B134-17-38 CD-skivor – här skiva benämnd ”RESA 2” övriga hävda, B134-17-41 Mobiltelefon, B134-17-43 Mobiltelefon, B135-17-2 Pärm, B135-17-3 Plastmapp med papper och B135-17-4 Plastmapp med skiss).

Övrigt

Thomaz Gustafsson har begärt att han, vid eventuell frikännande dom, ska

tillerkännas ersättning om 3 598 kr. Beloppet avser ersättning till vittnet Lennart Carlssons för hans inställelse.

INSTÄLLNING

Thomaz Gustafsson har förnekat brott. Han har vitsordat att han har varit ägare och administratör till forumet LS-tornet men bestritt att han haft sådan kontroll över det som publicerats där som åklagaren påstått. Han har vidare medgett att det fanns en back-up kopia av forumet (punkten b i stämningsansökan), att han tagit de bilder som fanns på två telefoner (punkten c i stämningsansökan), att det på hans dator fanns filer som visualiserats i en karttjänst som han betalat för (punkten d i stämningsansökan) samt att han skickat vidare vissa uppgifter på annat sätt än genom forumet (punkten e i stämningsansökan).

Thomaz Gustafsson har i och för sig medgett att han inte haft behörighet att hantera sådana uppgifter som omfattas av försvarssekretess men har bestritt att det har varit fråga om uppgifter av hemlig natur, att uppgifternas uppenbarande skulle kunna medföra men om de kom främmande makt till handa samt att han haft uppsåt i förhållande till dessa omständigheter.

UTREDNING

Utöver förhör med Thomaz Gustafsson har på åklagarens begäran vittnesförhör hållits med FM060 och FM063 samt med it-forensiker 1669 och 3645. Thomaz Gustafsson har åberopat vittnesförhör med Lennart Carlsson. Åklagaren har åberopat omfattande skriftlig bevisning och syn i enlighet med stämningsansökan (tingsrättens aktbilaga 9). Thomaz Gustafsson har åberopat den skriftliga bevisning som framgår av tingsrättens aktbilaga 80.

SKÄL

SKULDFRÅGAN

Rättsliga utgångspunkter

För att dömas för obehörig befattningsmed hemlig uppgift krävs att uppgifterna rört något förhållande av hemlig natur, att befattningsmed varit obehörig samt att uppgifternas uppenbarande för främmande makt kan medföra men för Sveriges säkerhet (se 19 kap. 7 § brottsbalken jämfört med 9 kap. 5 § samma balk). Det

krävs vidare att den tilltalade har haft uppsåt i förhållande till dessa omständigheter.

Med uttrycket ”förhållande av hemlig natur” menas sådant som verkligen är avsett att hemlighållas och som inte heller redan har blivit allmänt känt.

Avsikten bör ha kommit till uttryck på något sätt, t.ex. genom hemligstämpling, order eller anslag. Det krävs inte att uppgiften faktiskt har hanterats i en verksamhet som omfattas av offentlighets- och sekretesslagen eller att den som vidarebefordrar uppgiften lyder under en tystnadsplikt, så länge uppgiften skulle ha omfattats av en sekretessbestämmelse om den förekommit i det allmännas verksamhet (prop. 2013/14:51 s. 22 f.) Hemliga uppgifter i lagens mening kan således avse även andra sakförhållanden än sådana som finns återgivna i allmänna handlingar; det avgörande har ansetts vara om uppgiften sakligt sett är hemlig (jfr NJA II 1948 s. 264).

Själva gärningen beskrivs som att man anskaffar, befordrar, lämnar eller röjer uppgift av den art som anges i bestämmelsen. När det gäller anskaffa betyder det i första hand att gärningsmannen själv skaffar sig kännedom om ett förhållande genom egen observation. När det gäller att en uppgift befordras eller lämnas så krävs inte att någon tagit emot eller läst men vid ett röjande krävs åtminstone att uppgiften blivit tillgänglig för någon att ta del av.

Brottet förutsätter uppsåt och alla de objektiva rekvisiten i straffbestämmelsen ska täckas av vanligt uppsåt. I kravet på uppsåt ska bl.a. läggas in att gärningsmannen ska ha känt till att uppgiften var hemlig eller ha insett att det fanns en risk för att uppgiften kunde vara hemlig och dessutom varit likgiltig inför den omständigheten.

Bakgrund och ostridiga omständigheter

Thomaz Gustafsson tog i maj 2014 över forumet LS-tornet genom att köpa domänen och genom att bli forumets administratör. Han har under åren 2014 till 2017 betalat leverantören One.Com för domänen och webbutrymmet som möjliggjort forumet. Forumet hade ca 230 registrerade medlemmar. På forumet diskuterades olika försvarsanläggningar. Som administratör var det Thomaz Gustafsson som kontrollerade och släppte in medlemmar och huvudsakligen strukturerade trådar även om någon annan medlem också hade rollen som

moderator på forumet. Thomaz Gustafsson skapade också två särskilda chatt-
rum i forumet för utvalda medlemmar, White Room i maj 2015 och Silver
Room i september 2015. I dessa rum delades bilder, positionsangivelser och
andra uppgifter med direkt koppling till försvarsanläggningar.

Vid husrannsakan hemma hos Thomaz Gustafsson i november 2017 togs bl.a.
en dator i beslag på vilken det fanns en back-up kopia av forumet (punkten b i
stämningsansökan). I utredningen har också något senare inhämtats en kopia
av forumet från tjänsteleverantören One.Com. Av den framgår att både White
Room och Silver Room samt administratörsloggen raderats efter tidpunkten för
back-upen på Thomaz Gustafssons dator. I två beslagtagna telefoner fanns
vidare bilder på försvarsanläggningar som Thomaz Gustafsson tagit (punkten c
i stämningsansökan) och i en dator fanns filer som visualiserats i en karttjänst
som Thomaz Gustafsson betalat för (punkten d i stämningsansökan). Slutligen
framgår det av utredningen att Thomaz Gustafsson har skickat vidare vissa
uppgifter på annat sätt än genom forumet (punkten e i stämningsansökan).

Några av dem som varit medlemmar på forumet har tidigare dömts för brott av
det slag som prövas i denna dom. En person dömdes exempelvis i juni 2021 av
Kristianstad tingsrätt för att i inlägg på forumet ha delat uppgifter om
försvarsanläggningar (B 2562-19), en annan i november 2022 av Gävle
tingsrätt (B 3296-20). I januari 2023 fastställde Göta Hovrätt en dom från
Örebro tingsrätt där en person dömts för att i White Room ha delat en länk till
en karta för att underlätta sammanställningen av uppgifter om de
försvarsanläggningar som fanns i forumet (B 3152-21).

Thomaz Gustafssons rättigheter enligt Europakonventionen har inte kränkts

Målet gäller frågan om ansvar för befattning med uppgifter om sammanlagt
249 försvarsanläggningar som upptas i den handling, benämnd bilaga B, som
getts in som bilaga till stämningsansökan. Bilagan omfattas av
försvarssekretess enligt 15 kap 2 § offentlighets- och sekretesslagen.

Thomaz Gustafsson har gjort gällande att försvarssekretessen i målet har
försvårat förberedandet och utförandet av hans försvar. Identiteterna avseende
åklagarens vittnen har varit okänd och försvararen har inte kunnat kontakta och

ställa frågor till vittnet, vilket medfört att Thomaz Gustafssons rättigheter enligt Europakonventionen har kränkts. Försvaret har också gjort gällande att de vittnen som arbetar i Försvarsmakten är att betrakta som part i målet och att den menbedömning som gjorts av Försvarsmakten närmast är en partsinlaga.

Enligt Europakonventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna har var och en vid prövningen av en anklagelse som riktas mot honom eller henne rätt att förhöra eller låta förhöra vittnen som åberopas mot honom, artikel 6.3 d. Tingsrätten konstaterar visserligen att det är uppenbart att försvarssekretessen medfört svårigheter för försvaret att planera och lägga upp försvaret. Försvaret har emellertid tagit del av allt material från förundersökningen och har kunnat ställa frågor till vittnena under huvudförhandlingen. Mot bakgrund av det ovan anförda anser tingsrätten att Tomas Johanssons rättigheter enligt artikel 6 har tillgodosetts. Att två av vittnena har varit anställda av Försvarsmakten påverkar enligt tingsrättens bedömning inte deras ställning som vittne.

Tingsrättens bedömning av skuldfrågan avseende gärningen under åtalpunkten 1a

Det är i målet ostridigt att uppgifter om de försvarsanläggningar som framgår av bilaga B fanns på forumet LS-tornet vid tidpunkten för husrannsakan i november 2017.

Uppgifterna har varit av hemlig natur

Samtliga aktuella försvarsanläggningar var skyddsobjekt för vilka det råder tillträdes- och fotoförbud, vilket framgår av den menbedömning som Försvarsmakten gjort. De omfattas av försvarssekretess enligt 15 kap. 2 § offentlighets- och sekretesslagen. Vittnet FM063 har bl.a. uppgett att om en sådan sammanställning av uppgifter som fanns på LS-tornet i stället hade gjorts av Försvarsmakten, så hade Försvarsmakten betraktat den som en säkerhetsskyddsklassificerad hemlig handling. Han har vidare uppgett att de försvarsanläggningar som uppgifterna gäller tillhör själva kärnan av Sveriges försvarsförmåga och anses så skyddsvärd att inte ens personal inom försvarsmakten har tillgång till en sådan helhetsbild som de sammanlagda uppgifterna på LS-tornet utgör. Eftersom skyddsvärdet är så högt sker en

uppdelning av uppgifterna så att personal har tillgång till maximalt en femtedel av uppgifterna i sitt arbete. Han har vidare uppgett att många försvarsanläggningar visserligen kan ses med blotta ögat och att platsen därför inte kan anses hemlig. Det som är hemligt är försvarsanläggningarnas funktion och förmåga. För att avgöra detta räcker det inte med att platsen är känd, man behöver också känna till exempelvis skyddsvärn, staket, övervakning, terräng m.m. Med hänsyn till naturen och omfattningen av uppgifterna anser tingsrätten att det inte finns anledning att ifrågasätta bedömningen att uppgifterna skulle ha omfattats av en sekretessbestämmelse om de förekommit i det allmännas verksamhet och därför har varit hemliga.

När det gäller Thomaz Gustafssons invändning att en stor del av uppgifterna redan varit kända och förekommit i artiklar, historiska beskrivningar och böcker, noterar tingsrätten att straffansvar kan inträda trots att en uppgift kanske redan är känd för främmande makt och gärningen därför inte kan sägas innebära att uppgiften röjs (se prop. 1975/76:174 s. 33, i specialmotiveringen till 19 kap. 5 § brottsbalken). Att vissa uppgifter redan förekommer i artiklar och annat offentliga material och därmed skulle kunna ha varit att betrakta som allmänt kända vid gärningstidpunkten saknar emellertid enligt tingsrättens mening betydelse eftersom det är det sammanställda materialet som är föremål för prövning.

Thomaz Gustafsson har också gjort gällande att det råder tvivel om det funnits giltiga beslut om skyddsobjektsstatus avseende de aktuella försvarsanläggningarna. Att en anläggning får status som skyddsobjekt innebär dock, så som vittnet FM060 redogjort för, att man gör en förhandsbedömning om att det kan vara skadligt för försvaret om anläggningen t.ex. avbildas. Det har inte någon direkt betydelse för frågan om en uppgift är att anse som hemlig. Däremot kan denna fråga förstås ha betydelse i uppsåtsfrågan eftersom ett beslut om skyddsobjektsstatus, manifesterat genom skyltning, är en synlig varning för allmänheten om anläggningens status.

Tingsrättens samlade bedömning är att de uppgifter som omfattas av åtalet och som har funnits på LS-tornet har varit av hemlig natur.

Uppgifternas uppenbarande för främmande makt kan innebära men för Sverige säkerhet

Nästa fråga är om uppgifternas uppenbarande för främmande makt kan medföra men för Sveriges säkerhet. Åklagaren har till stöd för detta åberopat en menbedömning som upprättats inom Försvarsmakten samt förhör med två vittnen, FM060 och FM063. Av den skriftliga menbedömningen framgår att ett uppenbarande av uppgifterna för främmande makt enligt Försvarsmaktens bedömning skulle föranleda ett synnerligt men för Sveriges säkerhet, vilket är den allvarligaste av de fem nivåer som används vid bedömningen. Avgörande för denna bedömning är bedömningen på aggregerad nivå, dvs. det förhållandet att den sammantagna konsekvensen av att flera uppgifter röjs överstiger konsekvenserna för en enskild uppgift.

Vittnena FM060 och FM063 har i sina förhör redogjort för och exemplifierat hur uppgifterna i forumet skulle kunna användas av främmande makt för att påverka förmågan att försvara landet samt att det är sammanställningen av uppgifterna som bidrar till allvaret av de konsekvenser som ett uppenbarande för främmande makt kan medföra.

Att mängden uppgifter kan ha betydelse för menbedömningen har uttalats i förarbetena (med sikte på menbedömningen i 19 kap. 5 § brottsbalken). I NJA II 1948 s. 254 nämns att ett systematiskt insamlande av uppgifter, vilka var och en för sig är ofarliga, kan vara menligt för rikets säkerhet och därför falla under paragrafen. I prop. 1979/80:176 s. 7 nämns att röjandet av ett stort antal uppgifter, som var för sig har liten betydelse eller ingen betydelse alls, kan innebära men för rikets säkerhet genom den samlade bild som uppgifterna ger av de omfattande uppgifter som fanns på LS-tornet, kan medföra inte bara men, utan synnerligt men, för Sveriges säkerhet.

Thomaz Gustafsson har gjort invändningar att de försvarsanläggningar som anges i uppräkningslistan i Bilaga B förekommer flera gånger och alltså inte är unika anläggningar. Det har emellertid av utredningen framkommit att en viss plats kan inrymma flera olika försvarsanläggningar. Tingsrätten konstaterar att även om man skulle räkna varje plats, oavsett hur många försvarsanläggningar som finns på platsen, handlar det om uppgifter om ett mycket stort antal

platser.

Thomaz Gustafsson har tagit obehörig befattning med uppgifterna

Åklagaren har i första hand påstått att Thomaz Gustafsson ska anses som gärningsman genom att han tillsammans och i samförstånd med andra befordrat och röjt de aktuella hemliga uppgifterna. Det är alltså inte påstått att Thomaz Gustafsson själv tillgängliggjort samtliga uppgifter i forumet. Åklagaren har dock gjort gällande att Thomaz Gustafsson, utöver att själv ha gjort ca 300 inlägg och i några av dem lagt in både bilder och andra uppgifter, som ägare och administratör drivit och kontrollerat LS-tornet på ett sådant sätt att han ska anses som gärningsman.

När det gäller medgärningsmannaskap har det inte nödvändigtvis någon avgörande betydelse vilka uppgifter var och en som har haft att utföra vid brottet. För att någon ska kunna dömas som gärningsman, krävs att personen på något sätt deltar i själva det brottsliga tilltaget eller att han eller hon i dem som deltar i utförandet av gärningen intar en särskild ställning (NJA 2017 s. 531).

Thomaz Gustafsson har inte själv tillgängliggjort samtliga de uppgifter som omfattas av åtalet. Han har dock enligt tingsrättens mening som ägare och administratör haft en avgörande betydelse för forumets existens. Han har själv berättat att han visste att det fanns en risk för att det skulle läggas ned om han inte tog över och att det fanns vissa meningsskiljaktigheter mellan medlemmar som gjorde att den tidigare ägaren valde att överlåta forumet till just honom. Av utredningen framgår vidare att han som administratör till forumet prövat och släppt in medlemmar, ordnat innehåll, skapat möjligheter att lägga upp bilder, kartor och positioner i inlägg och förändrat behörigheter för olika användare. När det gäller White Room och Silver Room, där de mest känsliga uppgifterna fanns, så har han både skapat dessa, släppt in medlemmar och förklarat syftet med dessa chatt-rum. Han har bl.a. uttryckt att de skapas för att kunna föra diskussioner med lite "högre i tak" och för att även bilder på aktiva anläggningar skulle kunna läggas upp där. I en inbjudan till en medlem att gå med i dessa forum har han beskrivit White Room som en plats "där vi avhandlar saker som inte bör se dagens ljus" och Silver Room som en plats

"där vi mer systematiskt kartlägger landet". Han har vidare deltagit i diskussioner om att även uppgifter och bilder avseende skyddsobjekt skulle kunna läggas där. Thomaz Gustafssons invändning om att flera andra haft roller som moderatorer, att forumets utformning varit föremål för gemensamma diskussioner och att han inte ensamt bestämt hur det ska användas är oprecisa uppgifter och motsägs i stor utsträckning av den skriftliga bevisningen. Hans kontroll över forumet framgår tydligt i den diskussion som han hade dels med en medlem som vill lämna forumet pga. de uppgifter som fanns där, dels med medlemmar som enligt hans uppfattning endast konsumerade "detaljerad och känslig" information utan att aktivt bidra själv. Enligt tingsrättens mening är det uppenbart att det tydliga, om än i viss mån underförstådda, syftet med forumet, och då särskilt White Room och Silver Room, var att sammanställa uppgifter av hemlig och känslig natur. I detta har Thomaz Gustafsson enligt tingsrättens bedömning varit drivande på ett sådant sätt att hans delaktighet i tillgängliggörandet av uppgifterna är sådan att han är att anse som gärningsman.

Thomaz Gustafsson har inte varit behörig att hantera de hemliga uppgifterna och följaktligen har hans befattning med dem varit obehörig.

Thomaz Gustafsson har haft uppsåt till gärningen

Den sista frågan är om Thomaz Gustafsson har haft uppsåt till att uppgifterna rört förhållanden av hemlig natur, att hans befattning varit obehörig samt att uppgifternas uppenbarande för främmande makt kan medföra men för Sveriges säkerhet. Thomaz Gustafsson har bestritt att han haft uppsåt till någon av dessa omständigheter.

Tingsrätten konstaterar att det står klart av utredningen att Thomaz Gustafsson är en militärt överintresserad person. Han har berättat att han efter att ha fullgjort militärtjänst visserligen valde en civil karriär men att han i början av 2000-talet blev intresserad av den nedrustning som följde efter kalla kriget och av att dokumentera det som skulle försvinna i samband med nedrustningen. Av den skriftliga bevisningen framgår att han långt innan sitt inträde i LS-tornet deltagit i andra diskussionsforum och där, av vissa, ansetts som en expert på området. Han har själv uppgett att han har anordnat studiebesök till vissa

anläggningar och har i olika sammanhang, dels på LS-tornet men också på ett annat forum utförligt redogjort för lagstiftning och rättspraxis kring skyddobjekt. Det finns också en del inlägg som Thomaz Gustafsson gjort på forumet och annan kommunikation mellan honom och enskilda forummedlemmar som med styrka visar att han var medveten om att det han gjorde inte var lagligt. I välkomstmeddelandet att delta i det särskilda chatt-rummet White Room skrev han bl.a. "såsom ni märkt är det svårt (för att inte säga smått olagligt) att dryfta något om anläggningar som på något sätt är aktiva". Han har vidare resonerat kring svårigheten att "dra någon inför tinget" för att ha publicerat bilder på skyddobjekt, uttryckt att uppgifter i de särskilda chatt-rummen "inte bör se dagens ljus" samt att "det som dryftas där bör stanna i forumet". Han har vidare deltagit i diskussioner om att materialet är detaljerat och känsligt, om ansvaret vid en eventuell läcka, riskerna för att bilder på aktiva skyddsobjekt hamnar i orätta händer samt om potentiellt värde för främmande makt. Även karaktären på en del av de uppgifter som Thomaz Gustafsson anskaffat och tagit befattning med och dess detaljer visar att det varit fråga om en systematisk informationsinhämtning, vilket är mycket besvärande för Thomaz Gustafsson.

Thomaz Gustafsson har som förklaring till att han inte haft uppsåt i någon del, betonat att många av de aktuella uppgifterna tagits från "öppna källor", t.ex. från internet. Han har vidare gjort gällande att han är av uppfattningen att det inte var förbjudet att fotografera eller på annat sätt dokumentera de aktuella försvarsanläggningarna eftersom de skyddsobjektsskyltar som fanns vid dessa antingen var felaktig eller saknades. Med hänsyn till hans bakgrund och stora intresse av militära anläggningar anser tingsrätten att den invändningen är osannolik. Hans inlägg och diskussioner på forumet och i andra sammanhang visar också att han har mycket bra kunskaper om lagstiftningen på området. Han har exempelvis fört diskussioner om bevisläget och uppsåtsfrågan samt den lilla risken att "dras inför tinget". Hans invändning om att han inte förstått att det inte var tillåtet att exempelvis fotografera försvarsanläggningar eller att kartlägga och sammanställa dess exakta positioner kan lämnas utan avseende. Hans invändningar om att vissa uppgifter har hämtats från öppna källor och således redan varit kända har enligt tingsrättens mening ingen avgörande betydelse för uppsåtsbedömningen. Det är inte de enskilda uppgifterna tagna ur

sitt sammanhang som är avgörande i detta fall utan den samlade, systematiska inhämtningen av uppgifterna som har betydelse. Att det har varit frågan om en sådan systematisk kartläggning har Thomaz Gustafsson varit fullt medveten om. Han har exempelvis beskrivit att det är just det som är syftet då han skapade Silver Room och den karta som han skapade i Carto var en sammanställning av en mängd information som hämtats ur filer som han hade på sin dator. Att han insåg att det var mycket känsligt framgår av hans meddelande till Carto då han begärde att den skulle tas bort.

Han måste ha förstått, vilket även delvis framgår av vad hans själv berättat, att om hans uppgifter hamnade i orätta händer skulle detta kunna medföra skada för vitala försvarsintressen och därmed Sveriges säkerhet. Han måste i enlighet härmed även varit införstådd med att det varit fråga om uppgifter som avsåg förhållanden av stor betydelse för Sveriges försvar

Sammantaget anser tingsrätten att det är visat att Thomaz Gustafsson har haft uppsåt till den aktuella gärningen.

Skuldfrågan avseende gärningen under punkten b)

Thomaz Gustafsson har medgett att en digital kopia av LS-tornet automatiskt laddats ned som en back-up på hans dator och på så sätt innehaft de uppgifter som anges i tabell B1 i bilaga B till förundersökningsprotokollet. Av utredningen framgår att han i forumet redogjort för vilken form av backup som fanns för forumet och således varit väl medveten om att kopior skapades och bl.a. sparades lokalt på hans dator. Thomaz Gustafsson har invänt att den kopia som gjordes inte var läsbar. Detta har dock motbevisats genom förhöret med vittnet 3645 som uppgett att det var en vanlig SQL-fil.

Thomaz Gustafsson har således genom att ta en kopia av LS-tornet tagit befattning med de uppgifter som fanns på LS-tornet. Avseende att uppgifterna varit av hemlig natur, att Thomaz Gustafsson varit obehörig, att uppgifternas uppenbarande för främmande makt kan innebära men för Sveriges säkerhet och att Thomaz Gustafsson haft uppsåt till dessa förhållande hänvisas till vad tingsrätten redogjort för avseende gärningen under punkten a).

Skuldfrågan avseende gärningen under punkten c)

Thomaz Gustafsson har medgett att han har tagit de bilder som anges i tabell B3 i bilaga B till förundersökningsprotokollet. Han har emellertid gjort gällande att han beträffande en viss försvarsanläggning hade tillstånd att fotografera. Beträffande de andra anläggningarna har han gjort gällande att det inte varit förbjudet att fotografera dessa eftersom det inte fanns giltiga beslut om skyddsobjekt och/eller att de inte varit skyltade på rätt sätt.

Tingsrätten konstaterar inledningsvis att frågan om skyltning och beslut kring skyddsobjekt främst tar sikte på frågan om Thomaz Gustafssons uppsåt och att dessa frågor i sig inte påverkar frågan om det handlat om hemliga uppgifter. Det framgår av utredningen att det beträffande en anläggning finns en tjänsteanteckning från en anställd från Försvarsmakten om att det saknades skyltning och att man därför inte kunde hindra Thomaz Gustafsson från att fotografera anläggningen. Det framgår emellertid av utredningen att Thomas Gustafsson, oaktat avsaknad av skyltningen, var väl medveten om att det var frågan om ett skyddsobjekt. Vad gäller de beslut som fattas om skyddsobjekten så finns inte någon anledning att ifrågasätta de uppgifter som lämnats av vittnet FM060 om att alla beslut fattats av behöriga personer samt att de rättelser som gjorts på vissa beslut handlar om den behöriga personens titel vid tiden för beslutet.

Thomaz Gustafsson har således genom att fotografera försvarsanläggningarna anskaffat uppgifterna. Avseende att uppgifterna varit av hemlig natur, att Thomaz Gustafsson varit obehörig, att uppgifternas uppenbarande för främmande makt kan innebära men för Sveriges säkerhet och att Thomaz Gustafsson haft uppsåt till dessa förhållande hänvisas till vad tingsrätten redogjort för avseende gärningen under punkten a).

Skuldfrågan avseende gärningen under punkten d)

Thomaz Gustafsson har medgett att han innehaft de filer som anges i tabell B2 i bilaga B till förundersökningsprotokollet. Avseende att uppgifterna varit av hemlig natur, att Thomaz Gustafsson varit obehörig, att uppgifternas uppenbarande för främmande makt kan innebära men för Sveriges säkerhet och att Thomaz Gustafsson haft uppsåt till dessa förhållande hänvisas till vad

tingsrätten redogjort för avseende gärningen under punkten a).

Skuldfrågan avseende gärningen under punkten e)

Thomaz Gustafsson har medgett att han skickat de uppgifter som anges i tabell B4 i bilaga B till förundersökningsprotokollet. Han har dock gjort gällande att den karta skapad i programmet Carto som han skickat vidare till annan endast var en visualisering av filerna under punkten d). Tingsrätten konstaterar att detta inte har någon betydelse för frågan om uppgifterna befordrats och röjts.

Avseende att uppgifterna varit av hemlig natur, att Thomaz Gustafsson varit obehörig, att uppgifternas uppenbarande för främmande makt kan innebära men för Sveriges säkerhet och att Thomaz Gustafsson haft uppsåt till dessa förhållande hänvisas till vad tingsrätten redogjort för avseende gärningen under punkten a).

Gärningarna ska rubriceras som grovt brott

Det är fråga om en anseelig mängd uppgifter om förhållanden av stor betydelse för rikets försvar. Gärningarna ska därför bedömas som åklagaren gjort.

PÅFÖLJDSFRÅGAN

Thomaz Gustafsson förekommer under ett avsnitt i belastningsregistret. Han dömdes i juli 2018 för barnpornografibrott till skyddstillsyn. Av Frivårdens yttrande framgår att han under skyddstillsynen deltagit aktivt i möten och program. Vidare framgår att han lever under socialt ordnade förhållanden och arbetar inom IT-branschen.

Straffskalan för grov obehörig befattning med hemlig uppgift innehåller enbart fängelse, i högst fyra år. Enligt tingsrättens mening rör det sig i detta fall om allvarlig brottslighet. Den fara för men för Sveriges säkerhet som gärningarna inneburit, om uppgifterna kommit till främmande makts kännedom, har bedömts vara synnerlig. Det bör framhållas att denna risk inte har framstått som oväsentlig.

Det är av avgörande betydelse att uppgifter om Sveriges försvar hemlighålls. Mot den bakgrunden anser tingsrätten att de gärningar som Thomaz Gustafsson gjort sig skyldig till har ett högt straffvärde. Den praxis som finns

på området avser fall som rört en mindre mängd uppgifter än vad som är aktuellt i detta mål. I flera av dem har menbedömningen stannat vid "betydande men" och inte som i detta fall "synnerligt men". I Göta hovrätts dom den 25 januari 2023 i B 3152-21 var det fråga om en medlem på forumet LS-tornet som publicerat en länk till en karta i White Room med avsikt att medelmmarna skulle hjälpas åt att sammanställa positioner avseende försvarsanläggningar. Påföljden bestämdes till två års fängelse. Länken är en av de uppgifter som omfattas av åtalet i a) och b).

Straffvärdet i detta mål närmar sig enligt tingsrättens mening maxstraffet för brottet, dvs. fyra års fängelse. Vid bestämmande av straffets längd ska det beaktas att gärningarna ligger i tiden före den tidigare domen.

Thomaz Gustafsson har uppgett att han tror att han kan förlora sitt arbete om han fälls för det åtalade brottet och att han redan fått gå från två tidigare anställningar. Enligt tingsrättens mening är hans uppgifter i denna del inte tillräckligt konkreta för att påverka straffvärdet.

Thomaz Gustafsson har gjort gällande att det vid straffmätningen ska beaktas att det gått ovanligt lång tid sedan han delgavs misstanke om brott. Tingsrätten konstaterar att åtal väcktes den 11 maj 2023, att huvudförhandling i tingsrätten har planerats och ställts in vid ett tidigare tillfälle då förundersökningen skulle kompletteras och huvudförhandling till slut hölls med början den 4 mars 2024. Handläggningen i tingsrätten kan inte anses ha varit långsam. Däremot får en ovanligt lång tid anses ha förflutit från det att husrannsakan genomfördes i november 2017 fram till att åtal väcktes den 11 maj 2023. Thomaz Gustafssons straff ska därför sättas ned som kompensation för att handläggningen tagit för lång tid. Målets karaktär, den mycket stora mängd information som har analyserats samt att det får anses vara ett svårutrett brott gör dock att viss tidsutdräkt är godtagbar. Enligt tingsrättens bedömning kan dröjsmålstiden uppskattas till ca fyra år. Thomaz Gustafssons straff ska därför sättas ned med fyra månader (jfr. rättsfallet NJA 2012 s. 1038).

Vid en sammantagen bedömning bestämmer tingsrätten fängelsestraffets längd till tre år och sex månader.

Med hänsyn till det höga straffvärdet är det inte aktuellt med någon annan

påföljd än fängelse.

ÖVRIGA FRÅGOR

Beslag

Förverkandeyrkandena är lagligen grundade och beslagen ska bestå. Det s.k. bevisbeslaget ska bestå till dess domen i ansvarsdelen vunnit laga kraft, eftersom särskilda skäl inte talar mot det (se 27 kap. 8 § sista stycket rättegångsbalken).

Ersättning till försvarare

Johan Jernryd har begärt ersättning med 744 063 kr för 324 timmars arbete, jämte ersättning för tidsspillan och kostnader. Åklagaren har yttrat sig över kostnadsräkningen och därvid angett att skälig tidsåtgång kan uppskattas till 200 timmar.

Advokat Jernryd blev förordnad i november 2017 och tingsrätten konstaterar att det varit ett komplext och vidlyftigt ärende som omfattats av sträng sekretess och därmed en del logistik för att kunna ta del av uppgifter. Det har också pågått under mycket lång tid och fler misstankar har uppkommit och sedan lagts ned under tiden som utredningen pågått. Tingsrätten ifrågasätter inte att försvararen lagt ner det arbete han begärt ersättning för. Tidsåtgången förefaller trots det som något väl tilltagen, särskilt vad avser de timmar som lagts ned på inslag av mer kurativ art samt rättsutredning och förberedelse inför huvudförhandlingen. Tingsrätten anser dock att skälig tidsåtgång kan bestämmas till 240 timmars arbete och Johan Jernryd ska därför tillerkännas ersättning motsvarande detta. I övrigt har tingsrätten inte något att invända mot den ersättning som begärts.

Thomaz Gustafsson har begärt ersättning för sin kostnad för vittnet Lennart Karlssons inställelse vid huvudförhandlingen. Eftersom han döms i enlighet med åtalet kan han inte få ersättning för denna kostnad och hans yrkande ska därför lämnas utan bifall.

Med hänsyn till den utdömda påföljden ska kostnaden för försvaret stanna på staten.

Sekretess och yppandeförbud

Det finns skäl att förordna om fortsatt sekretess för de uppgifter som förebringats vid huvudförhandlingen inom stängda dörrar. För att tystnadsplikten ska gälla även för personer som närvarat vid förhandlingen inom stängda dörrar, som enligt offentlighets- och sekretesslagen inte annars omfattas, ska det s.k. yppandeförbudet gälla fortsatt

RÄTTEN

Chefsrådmannen Märith Bergendahl samt nämndemän.

Digitalt signerad av chefsrådmannen Märith Bergendahl

ÖVERKLAGANDEINFORMATION

Hur man överklagar

Överklagandet ska ha kommit in till Göteborgs tingsrätt senast **den 12 april 2024**. Överklagandet ska vara skriftligt. Göteborgs tingsrätt skickar det vidare till Hovrätten för Västra Sverige.

Överklaga efter att motparten överklagat

Om ena parten har överklagat i rätt tid så har den andra parten också rätt att överklaga, även om tiden har gått ut. Det kallas att anslutningsöverklaga.

En part kan anslutningsöverklaga inom en extra vecka från det att överklagandetiden har gått ut. Ett anslutningsöverklagande måste alltså komma in inom 4 veckor från domens datum.

Ett anslutningsöverklagande upphör att gälla om det första överklagandet dras tillbaka eller av något annat skäl inte går vidare.

Så här gör du

1. Skriv Göteborgs tingsrätt och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att hovrätten ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet. Vill du ha nya förhör med någon som redan förhörts eller ny syn (till exempel besök på en plats), ska du berätta det och förklara varför. Tala också om ifall du vill att målsäganden ska komma personligen till en huvudförhandling.
4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer. Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer. Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till Göteborgs tingsrätt. Tänk på att skicka det i god tid med hänsyn till postgången.

Vad händer sedan?

Göteborgs tingsrätt kontrollerar att överklagandet har kommit in i rätt tid. Om det har kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet har kommit in i tid skickar domstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Hovrätten för Västra Sverige.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning kan även Hovrätten för Västra Sverige skicka brev på det sättet.

Prövningstillstånd i hovrätten

När överklagandet kommer in till Hovrätten för Västra Sverige tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning. Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att ta med allt du vill föra fram i överklagandet.

När krävs det prövningstillstånd?

Brottmålsdelen

I brottmålsdelen behövs prövningstillstånd i två olika fall:

- Den åtalade har dömts enbart till böter.
- Den åtalade har frikänts från ett brott som inte har mer än 6 månaders fängelse i straffskalan.

Skadeståndsdelen

Det krävs prövningstillstånd för att hovrätten ska pröva en begäran om skadestånd. Undantag kan gälla när en dom överklagas i brottmålsdelen och det är kopplat till en begäran om skadestånd till brottet. Då krävs inte prövningstillstånd om

- det inte krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen eller om
- hovrätten meddelar prövningstillstånd i brottmålsdelen.

Beslut i övriga frågor

I de mål där det krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen (se ovan), krävs det också prövningstillstånd för sådana beslut som bara får överklagas i samband med att domen överklagas. Beslut som kan överklagas särskilt kräver inte prövningstillstånd.

När får man prövningstillstånd?

Hovrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall:

1. Hovrätten bedömer att det finns anledning att tvivla på att tingsrätten har dömt rätt.

2. Hovrätten anser att det inte går att bedöma om tingsrätten har dömt rätt utan att ta upp målet.
3. Hovrätten behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
4. Hovrätten bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Vill du veta mer?

Mer information finns på www.domstol.se. Ta kontakt med Göteborgs tingsrätt eller Hovrätten för Västra Sverige om du har frågor.

Hur man överklagar hovrättens avgörande

Den som vill överklaga hovrättens avgörande ska göra det genom att skriva till Högsta domstolen. Överklagandet ska dock skickas eller lämnas till hovrätten.

Senaste tid för att överklaga

Överklagandet ska ha kommit in till hovrätten senast den dag som anges i slutet av hovrättens avgörande.

Beslut om häktning, restriktioner enligt 24 kap. 5 a § rättegångsbalken eller reseförbud får överklagas utan tidsbegränsning.

Om överklagandet har kommit in i rätt tid, skickar hovrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Högsta domstolen.

Prövningstillstånd i Högsta domstolen

Det krävs prövningstillstånd för att Högsta domstolen ska pröva ett överklagande. Högsta domstolen får meddela prövningstillstånd endast om

1. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av Högsta domstolen eller om
2. det finns synnerliga skäl till sådan prövning, så som att det finns grund för resning, att domvilla förekommit eller att målets utgång i hovrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Överklagandets innehåll

Överklagandet ska innehålla uppgifter om

1. klagandens namn, adress, e-postadress och telefonnummer,
2. det avgörande som överklagas (hovrättens namn och avdelning samt dag för avgörandet och målnummer),
3. den ändring i avgörandet som klaganden begär,
4. de skäl som klaganden vill ange för att avgörandet ska ändras,
5. de skäl som klaganden vill ange för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
6. de bevis som klaganden åberopar och vad som ska bevisas med varje bevis.

Förenklad delgivning

Om målet överklagas kan Högsta domstolen använda förenklad delgivning vid utskick av handlingar i målet, under förutsättning att mottagaren där eller i någon tidigare instans har fått information om sådan delgivning.

Mer information

För information om rättegången i Högsta domstolen, se www.hogstodomstolen.se